ANUNȚURI

• **Schitul Bujoara (locul de naștere al Părintelui Arsenie Boca) și-a sărbătorit joi hramul**, unul dintre ocrotitori fiind Sf. Ioan Iacov Hozevitul. Atât la slujba de priveghere, cât și la Sf. Liturghie au ținut să se alăture părintelui Marius și maicilor de acolo, mai mulți preoți și frați din obștea noastră, dar și credincioși din zonă sau apropiați ai schitului. Liniștea munților, harul deosebit al locului, dar mai ales dragostea cu care Sf. Ioan i-a primit pe toți oaspeții, prin maici, au fost daruri care au făcut din acest praznic prilej de întărire și nădejde.

Frumuseți din Grecia

ȘTIRI

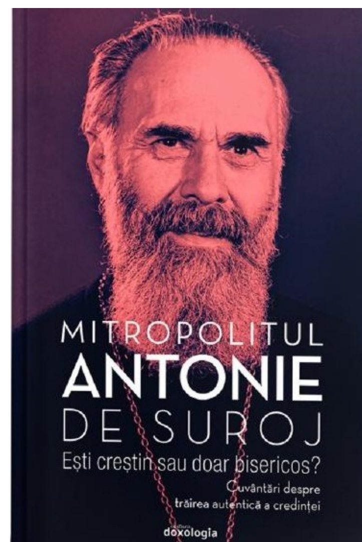
• **Părinții Paisie Olaru, Ilie Cleopa și Dionisie de la Colciu sunt propuși pentru canonizare**, a declarat Mitropolitul Teofan al Moldovei și Bucovinei. Aceasta se dorește a se întâmpla în anul 2025, când se împlinesc 100 de ani de la obținerea rangului de patriarhie. De asemenea, Episcopul vicar patriarhal Varlaam Ploieșteanul, a anunțat alte două nume: Pr. Dumitru Stăniloae și Arhim. Gherasim Iscu. (*sursa: basilica.ro)*

• **S-a înființat o nouă parohie românească pentru diaspora**. Ea se află tocmai în Dubai, iar hramul principal al parohiei este Nașterea Maicii Domnului. Comunitatea de români din Emiratele Arabe Unite numără aproximativ 5.000 de persoane. În prezent, prin implicarea unor români entuziaști, comunitatea beneficiază de o școală românească la care participă săptămânal între 30 și 50 de copii români. (*sursa: basilica.ro)*

• În perioada aceasta mai multe țări **se luptă cu focul** cauzat de temperaturile extrem de ridicate. Miercuri, călugării de la **mănăstirea Sf. David din insula Evvia** - Grecia au fost nevoiți să plece pentru o vreme, luând și sfintele moaște și odoare cu ei, căci fumul și focul ce a cuprins pădurea din apropiere se extindea amenințător. Pompierii au reușit să-l țină sub control și pentru rugăciunile părinților. Aceeași situație este și în America, la Platina, mănăstirea unde a viețuit părintele Serafim Rose. (*sursa: orthochristian.com*)

LIBRĂRIA LOGOS ne recomandă

În această carte, Mitropolitul Antonie vorbește despre diferența dintre cel care merge la biserică, iubește biserica, slujește biserica, propovăduiește Evanghelia, și cel care este creștin" cu adevărat. În prima situație este creștinul care merge formal la biserică, cel care este creștin pentru că așa s-a născut, pentru că așa i s-a spus, care ține rânduielile Bisericii pentru că „așa este bine", uneori chiar din superstiție. Mitropolitul Antonie arată că există o mare contradicție între această atitudine, care, din păcate îi caracterizează pe mulți creștini ortodocși, și idealul la care Dumnezeu ne cheamă să ajungem. A fi creștin înseamnă nu doar să crezi în Hristos și să respecți formal anumite rânduieli, ci înseamnă cu adevărat schimbarea totala și radicală a vieții, după exemplul lăsat de Hristos, pentru a ajunge la unirea deplină cu El. Iar acest lucru nu se poate realiza decât printr-o trăire autentică a credinței.

Numărul 29 (XLVIII) 8 august 2021

MaxiMina

Foaie ortodoxă pentru suflet

Suferim de daltonism duhovnicesc

Cuvânt al Sf. Sofronie de la Essex

„Este cu neputință să cunoști oamenii. Ei sunt fie orbi și «nu știu ce fac», fie suferă de daltonism duhovnicesc și mintal. Adesea ei văd lucrurile într-o lumină diametral opusă, asemenea negativului fotografic...

În aceste timpuri de îndepărtare masivă de creștinism, **slujirea preoțească devine din ce în ce mai grea**. În încercarea sa de a scoate oamenii din iadul creat de patimile lor contradictorii, preotul se întâlnește cu moartea care îi bântuie. Chiar senzația timpului capătă un caracter straniu: când gol-tărăgănat, când dispare ca inexistent, deoarece nu sunt căutări cumpănite, înțelepte.

A cunoaște astfel realitatea efectivă a vieții este cu neputință: într-o astfel de situație, nu rămâne loc niciunui cuvânt. **Mișcările sfintei iubiri sunt receptate de ei cu dușmănie**; smerenia răbdătoare se prezintă lor ca fățărnicie; disponibilitatea de a sluji este urmarea unei mărunte cointeresări. Caracteristic în astfel de situații este faptul că **duhul creștinesc al nepotrivirii față de rău îi face excesiv de obraznici față de preoți** și îi insultă nemeritat de dureros – le atribuie asemenea intenții la care ei înșiși nu s-au gândit niciodată; disprețuindu-i fără milă, îi acuză de mândrie – prin toate mijloacele fac jenantă prezența preotului și, în același timp, îl condamnă de sustragere în a se întâlni în astfel de condiții. Și așa la nesfârșit.

Împreună cu aceasta devine evident un alt aspect al slujirii noastre. **Față de preot oamenii se comportă exact ca și față de Dumnezeu – îl resping cu o ușurință groaznică**, ca pe ceva netrebuincios, cu încrederea că atunci când vor avea nevoie de el, ei Îl vor chema și nu va refuza să vină. *„Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac"*.

După sosirea mea de la Sf. Munte în Franța, m-am întâlnit cu oameni de care mă dezobișnuisem în cei 22 de ani ai viețuirii mele acolo. Aceasta în special în ultimii ani, când devenisem duhovnicul câtorva sute de monahi cu diferite feluri de viață ascetică ai Athosului. Nu ascund faptul că am fost cu desăvârșire „dezorientat". Psihologia monahilor, răbdarea lor, puterea de stăpâ-

SFINȚII SĂPTĂMÂNII — Sf. Tihon de Zadonsk (†13 aug. 1783)

„O, în ce stare de plâns a ajuns creștinătatea: să se chinuiască și să se mănânce unul pe altul! În vremurile de odinioară, creștinii se păzeau și se apărau unul pe altul de închinătorii la idoli; astăzi creștinul se ridică împotriva creștinului și se feresc unul de altul, căci nu mai este cu putință să mai ai încredere în cineva. Căci fiecare minte și înșală și se poartă cu aproapele său cu viclenie: pe limbă poarta miere, iar în inimă fiere; amară; cu buzele întâmpină cu bucurie, iar cu inima dușmănește...!"

nire într-atât depășea totul și pe toți, din ce am întâlnit în Europa, încât eu, pur și simplu, nu am găsit nici cuvinte, nici forme exterioare de contact. Ceea ce monahii primesc cu mulțumire, în Europa îi zdrobea pe oameni. **Mulți mă respingeau socotindu-mă anormal de dur**, chiar până la alterarea duhului evanghelic al iubirii. Și eu primeam aceste păreri cu înțelegerea că „normele" asceților-monahi și normele oamenilor de cultură apuseană sunt adânc diferite.

Fără îndoială, „anormal" pentru oamenii timpurilor „Marelui Inchizitor", așa ar fi fost Hristos și pentru contemporanii noștri. Cine poate să-L asculte pe Hristos sau, și mai mult, să-L urmeze? **Ceea ce monahilor li s-a dat prin plâns în zeci de ani, oamenii contemporani cred că pot primi într-o scurtă perioadă, sau, câteodată, în câteva ore de plăcută discuție „teologică".** Cuvintele lui Hristos, fiecare cuvânt al Lui a venit în lumea aceasta de Sus; el aparține de sfera altor dimensiuni și se însușește nu altfel decât pe calea unei rugăciuni îndelungate și cu plângere multă. Fără această condiție, el va rămâne pentru totdeauna neînțeles omului, oricât ar fi el de instruit, chiar și teologic.

Fiecărui creștin îi este necesară o **năzuință permanentă spre Lumina lui Hristos și hotărârea de a răbda toate urmările unei astfel de năzuințe în hotarele pământești**. Numai atunci vom dobândi priceperea cuvântului evanghelic, care va veni fără putința „observării felului cum se petrece aceasta", pentru că este vorba despre petrecerea reală și de nedescris a lui Dumnezeu cu noi. **În orice altă sferă a culturii umane este posibilă observarea „progresului", dar nu în viața duhovnicească.** Adesea Duhul Sfânt ne părăsește pentru anumite mișcări ale inimii sau ale gândului. Dar părăsirea se poate datora și faptului că Duhul, văzându-ne liniștiți și mulțumiți de cele primite sau obținute, pleacă de la noi pentru a ne arăta astfel cât de departe suntem de ceea ce ar trebui să fim...

Este foarte important ca față de preoți sau episcopi să fie cel mai autentic respect și cinstire. Chiar dacă sunt anumite neajunsuri la un slujitor sau altul al Bisericii (dar cine dintre oameni este desăvârșit?), este cel mai bine să inspirăm încredere credincioșilor față de acei sfințiți slujitori la care ei ar putea alerga cu ușurință avându-se în vedere condițiile geografice și altele. Noi știm din cuvintele Mântuitorului că „pe scaunul lui Moise" stau fețe nevrednice și cu toate acestea Hristos a vorbit poporului să-și asculte păstorii, să respecte cele poruncite de dânșii, fără să imite faptele sau modul lor de viață".

Cu bocceluța în spate

CREDINȚA
din fapte, nu din vorbe

„Îți voi arăta, din faptele mele, credința mea" (Iacov 2, 18)

Toți zic că-s creștini. Dar trăiesc ei Sfintele Taine? Își spovedesc cu adevărat păcatele? Se roagă? Le pasă dacă mintea le e curată? Dacă da, atunci sunt creștini și aceste semne se vor vedea fără voia lor. Prin modul în care trăiesc, prin modul în care vorbesc și se comportă! Mântuitorul spune: „nu poate o cetate aflată pe vârf de munte să se ascundă" (Mt. 5, 14). Să demonstrăm prin fapte că suntem creștini!

Un preot care a stat o vreme în Africa a venit la chilia mea și mi-a spus:
-Nu erau preoți ortodocși în Africa, decât puțini și veneau de câteva ori pe an la câte o comunitate. Înainte să plec de acolo, 400 de familii au fost botezate. Voiau să devină ortodocși.
L-am întrebat:
-Ce ați făcut? Cine i-a catehizat? Cine le-a spus despre Ortodoxie, ca să înțeleagă despre ce e vorba?
Iar el mi-a răspuns:
-Asta i-am întrebat și eu: De ce vreți să fiți ortodocși? Ne-au răspuns: am văzut de ani de zile și catolici și protestanți și vrem să fim ca voi.

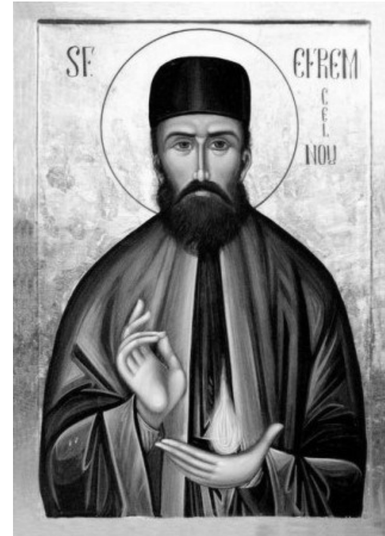
Asta e mărturisirea! Așa demonstrează cineva că e creștin! **Așa poți striga că ești creștin: prin gura ta închisă!** Când viața ta e în contradicție cu vorbele tale, cuvintele sunt fără rost. Căci spun Părinții: *„Cuvintele fără trăire sunt în zadar! Viața fără cuvinte e cea care grăiește".*

Dar **din cauză că suntem leneși, pentru că nu vrem să obosim, preferăm să-i convingem pe ceilalți prin argumente, cuvinte, predici, strigăte**. „Eu sunt creștin și nu ar trebui să-mi spui ce să fac!", așa ne ascundem egoismul, sub masca creștinătății. Mai întâi ar trebui să te străduiești să devii creștin, înainte de orice altceva. Prin această luptă vă veți mântui, voi și cei din jurul vostru. Nu ne mântuim singuri. Milioane se pot mântui în jurul nostru dacă trăim credința. Nu trebuie să știm cum. Dumnezeu are planurile Sale.

Părintele Nicon din Athos

Minuni din zilele noastre

SF. EFREM CEL NOU
și polițistul ateu

Vasilios este un polițist grec. Nu credea în Dumnezeu, ba mai mult, se declara ateu.

Într-o noapte, pe la ora 2, s-a trezit, iar casa era plină de o mireasmă deosebită. A doua zi, simțindu-se slăbit, s-a dus la medic. După câteva analize, i s-a spus că ficatul îi este complet afectat. A mers la spital și acolo i s-au confirmat temerile. Vasilios a început să se gândească la viitor, la moartea lui. În spital fiind, a auzit pe cineva vorbind despre Sf. Efrem și s-a gândit că ar dori să meargă la mănăstirea lui de la Nea Makri. Însă doctorii îi spuseseră că are nevoie de repaus la pat, așa că s-a hotărât să plece pe ascuns. Tatăl său a venit cu mașina și au plecat amândoi spre Nea Makri.

Pe drum au oprit la o benzinărie, să întrebe pe unde să o ia și acolo Vasilios a văzut o călugăriță. S-a dus la ea și a întrebat-o cum poate ajunge la mănăstire. Atunci maica și-a încrucișat mâinile și i-a spus:

-Nu o să-ți zic cum să ajungi acolo, căci o să afli singur calea. Doar atât îți spun: pe cine vrea sfântul să ajute, i se arată și îi dă să simtă mireasma lui.

Când a ajuns la mănăstire, Vasilios a văzut un mormânt. A privit fotografia de pe cruce și și-a dat seama că este maica ce tocmai vorbise cu el la benzinărie. A întrebat pe cineva al cui e mormântul și a aflat că era al maicii starețe Macaria, cea care descoperise, la jumătatea secolului trecut, moaștele Sf. Efrem. Atunci ceva s-a cutremurat în el. Timpul s-a oprit în loc și el s-a aflat stând în fața moaștelor Sf. Efrem, îngenunchiat și plângând. A început să se roage, pentru prima dată în viața lui. Vasilios s-a rugat ca Sf. Efrem să-i dea putere și să-i vină în ajutor în boala sa. Apoi s-a spovedit, tot pentru prima oară în viață.

La întoarcere, medicii i-au spus că trebuie să-i facă o biopsie, însă el i-a zis tatălui său că nu are nevoie de biopsie, pentru că știe că Sf. Efrem îl

va ajuta. Spre seară i-au făcut din nou analizele de sânge și s-a observat că nivelul unităților care arătau boala ficatului scăzuse cu 300. În ziua următoare au repetat analizele și nivelul unitățile din sânge era și mai bun. Au decis să-l externeze.

Vasilios a vrut să meargă direct la Nea Makri, să-i mulțumească Sf. Efrem, dar se simțea foarte obosit, așa că a mers acasă. După câteva zile, pe brațe i-au apărut răni. Doctorii i-au spus că are anemie plastică și că starea lui e gravă. Înainte de a fi internat, Vasilios a mers din nou la mănăstire și s-a rugat Sf. Efrem să -l ajute, căci are doar 26 de ani și nu e pregătit încă să moară. De asemenea i-a cerut iertare că nu s-a întors imediat să-i mulțumească.

Apoi i s-au făcut tratamente, dar starea lui era tot mai proastă. Medicii i-au spus că singura șansă e să facă un transplant de măduvă. S-a căutat un donator între rudele lui, dar nu s-a găsit. Apoi au făcut apel în presă, în toată Grecia. Tot fără rezultat. Vasilios se simțea tot mai rău. Medicii i-au spus tatălui său că urmează să intre în comă și să moară, căci organismul nu mai poate lupta cu boala.

În acest timp, Vasilios a început să simtă o mireasmă deosebită în salonul de terapie intensivă, care s-a umplut de lumină, și deodată l-a văzut pe Sf. Efrem, foarte-foarte înalt, cu un fes negru și purtând o lumânare în mână. Acesta s-a apropiat de patul bolnavului, și-a făcut de trei ori semnul Sf. Cruci și i-a zis lui Vasilios:

-De acum te voi îngriji eu!

A doua zi, Vasilios s-a trezit din somn și nu mai era la terapie. Doctorii i-au spus că s-a întâmplat o minune cu el peste noapte: până atunci creierul și celelalte organe aproape nu mai funcționau, dar în acea noapte măduva a început să producă sânge, fără nicio explicație. Vasilios era vindecat.

Apoi a mers la mănăstire să mulțumească sfântului, iar după ce s-a căsătorit, primul lui copil a fost botezat Efrem. Minunile se întâmplă și în zilele noastre!

Mărturisitorii: MONAHIA TEODOSIA (Zorica Laţcu)

O viaţă ca un rug aprins

Vino, Preaiubite-al meu,
Pe sub bolţi de curcubeu...
Cu miros de trandafiri,
Să-Ţi sorb dorul din priviri...
Din potire de rubin,
Să-Ţi sorb dorul ca pe-un vin,
Vino, vino să mă-mbeţi
C-un alean de frumuseţi.

Fiică de avocat, Zorica Laţcu s-a născut în anul 1917 şi şi-a petrecut copilăria şi tinereţea la Braşov. De mic copil, este diagnosticată cu o suferinţă fizică, un handicap pe care îl va purta toată viaţa, care nu-i permitea să se mişte şi să vorbească normal, chiar dacă avea o inteligenţă deosebită. Extrem de talentată, a terminat Filologia la Cluj şi a fost numită preparator universitar la Institutul de lingvistică.

Te port în suflet ca pe-un vas de preţ
Ca pe-o comoară-nchisă cu peceţi...
Te port în minte ca pe-un imn sfinţit
Un cântec vechi, cu crai din Răsărit
Te port pe buze ca pe-un fagur plin
O poamă aurită de smochin.

Scrie şi publică multe poezii, colaborează la alcătuirea Dicţionarului limbii române. Cariera începe să i se contureze frumoasă. Însă Zorica dorea mai mult. Şi dorirea ei curată se va plini curând.

În timpul războiului îl cunoaşte pe Părintele Arsenie Boca. De acum, viaţa ei are o singură direcţie: mănăstirea Sâmbăta. Acolo va afla răspuns la toate întrebările, neliniştile, durerile, dorinţele ei. Talantul de poetă îl dăruieşte lui Dumnezeu, Cel care i l-a dat. Părintele Arsenie o încurajează şi chiar va desena coperta unui dintre volume.

ZORICA LAŢCU

Osana luminii

Păr. Dumitru Stăniloae, care o aprecia mult şi care o va solicita să-l ajute la **traducerea pri-melor volu-me ale Filocaliei**, scria despre po-eziile ei: *„Poeziile D-rei Zorica Laţcu sunt* ***mărturia profundelor trăiri religioase****, prin cari a trecut poeta în anii din urmă, de când a făcut cunoştinţă cu mişcarea de la Mănăstirea Brâncoveanu, trezită de Părintele Arsenie, trăiri cari i-au transformat întreaga fiinţă şi i-au sădit în suflet, în limpezimi de cristal, o nouă viziune a existenţei.”*

În 1948, află rostul vieţii: devine monahie. Iată ce îi scrie Părintelui Arsenie despre aceasta:

„Noua şi marea bucurie, mereu nouă şi mereu mare – este Sfântul dar al călugăriei. Îmi dau seama de răspunderea pe care mi-am asumat-o, dar bucuria întrece cu mult teama. Dar şi călugăria a fost, se zice, foarte impresionantă. Eu nu ştiu mare lucru despre ea: poate au fost alţii, care v-au descris-o, din afară. Eu atâta ştiu; că ***a întrecut orice închipuire a mea.*** *Dragostea cu care mă ţinea Măicuţa sub mantie nu se poate tâlcui... Şi de câte ori mă îmbrac cu podoabele mele călugăreşti, de atâtea ori mi se pare că le primesc din mâna Mântuitorului, prin mijlocirea naşului meu. Da,* ***sunt o mireasă prea fericită a Mirelui Ceresc****. Şi acum, mai mult ca oricând, doresc să mă duc la Acela, în ale Căruia Sfinte mâini am depus făgăduinţele. M-aş duce, în clipa asta, oricând...”*

Scrie mereu, scrie din dorul inimii ei, scrie revărsând toate trăirile din viaţa închinată lui Hristos.

Am aşteptat chemarea de iubire;
Cu dor aprins în sufletu-nflorit.
Am aşteptat alaiul Tău de mire,
O, Doamne-al meu, pe unde-ai zăbovit?

Cu Părintele Arsenie, monahia Teodosia va păstra toată viaţa o strânsă legătură, căci simţea puterea rugăciunilor sale. Îi va închina cel mai frumos volum de poezii, „Poemele iubirii”.

Iubirea n-a murit. Deci cum se poate
Să-nvie azi, atât de strălucită,
Cât n-a putut privirea năucită
Să vadă-n faţă flăcările-i toate?

Părintele Arsenie a întărit-o pentru crucea închisorii şi pentru suferinţele şi prigoanele de mai târziu. După eliberarea din închisoare i se interzice reîntoarcerea în mănăstire.

Ocărîle lovesc ca nişte bice
Şi hula cruntă-i vâlvătaie-ncinsă...
Ci voi fiţi tari, Fecioare Muceniţe!

În perioada 1980-1984, la îndemnul Pr. Arsenie Boca şi cu ajutorul Pr. Bodogae Teodor a făcut parte din colectivul de traducere din lucrările exegetice la Vechiul Testament – colecţia Părinţi şi Scriitori Bisericeşti. Traduce din Sf. Grigorie de Nyssa, Sf. Isaac Sirul, Sf. Simeon Noul Teolog.

În martie 1990 se întoarce în sfârşit la mănăstirea Vladimireşti, unde va adormi în acelaşi an, la 8 august, scriind:

„Acolo, dorul tău după lumină,
Şi setea după dragostea deplină,
Şi foamea după Unul Dumnezeu,
S-o-ndestula, o, suflete al meu.”

Pecetea asupra neamului românesc a

Sf. Nifon al Constantinopolului

(†11 august 1508)

Sf. Nifon s-a născut în Grecia, din părinţi binecredincioşi şi de bun neam, şi fiind dat la învăţătura cărţilor sfinte, a dovedit multă silinţă, încât la vârsta de 12 ani ştia toată rânduiala slujbelor bisericeşti. El a fost tuns monah încă din tinereţile lui, vieţuind întru toate sfintele nevoinţe, până când ajuns în Sf. Munte Athos. După ce a trecut pe la mai multe mănăstiri, schituri, peşteri şi chilii pustniceşti, s-a stabilit la Mănăstirea Dionisiu. Aici a fost îmbrăcat cu îngerescul chip al schimniciei şi a primit preoţia. Şi era foarte iubit de toţi părinţii atoniţi, fiind mare luminător al întregului Sfânt munte după cum a mărturisit un bătrân îmbunătăţit, care, petrecând într-o noapte afară din mănăstire împreună cu părintele Nifon şi sculându-se la rugăciune, l-a văzut pe sfânt rugându-se cu mâinile ridicate, fiind tot plin de o lumină care se înălţa până la cer şi strălucea pretutindeni, încât din pricina strălucirii a căzut la pământ ca un mort, nemaiputându-se ridica decât cu ajutorul sfântului.

Este ales Patriarh al Constantinopolului

Cuviosul Nifon a fost sfinţit episcop al Tesalonicului în pofida voinţei lui, iar apoi, doi ani mai târziu, în 1486, pe când s-a aflat la Constantinopol pentru anumite nevoi ale Bisericii, a fost înscăunat acolo Patriarh al Slăvitei Cetăţi, care nu avea întâistătător. Însă nu după multă vreme, la uneltirile unor clerici, Sf. Nifon a fost izgonit de puterea împărătească din Patriarhie la Mănăstirea Sozopoli. Dar după doi ani a fost din nou urcat în scaunul de patriarh al Constantinopolului; însă după scurtă vreme, la uneltirile unora, împăratul l-a surghiunit pe Sf. Nifon în cetatea Adrianopol, unde petrecea păzit de ostaşi.

Ajunge Mitropolit al Ţării Româneşti

Vestea despre Sf. Nifon s-a răspândit până departe, încât, auzind cele despre dânsul, domnitorul Radu cel Mare (1496-1508) îl dorea păstor poporului din ţara sa şi, înduplecându-l să vină la conducerea Bisericii de aici, iar sfântul învoindu-se, în anul 1504 a ajuns în Ţara Românească, unde toţi l-au primit ca pe un Apostol al Domnului şi, auzind învăţătura lui cea curgătoare de miere şi plecându-se dumnezeieştilor lui cuvinte, se sârguiau să-şi îndrepte toate rânduielile şi obiceiurile lor.

Se întoarce în Sfântul Munte

Mai apoi însă, un boier din Moldova, făcând multe rele, a fugit în Ţara Românească lăsându-şi femeia şi copiii săi. Aici, împrietenindu-se cu domnitorul Radu cel Mare, a voit să-şi ia altă soţie, pe sora domnitorului Radu cel Mare, care, cu toate că ştia că acela este însurat, s-a învoit la aceasta, nesocotind canoanele Bisericii. Aflând una ca aceasta, Sf. Nifon a chemat pe boierul moldovean şi cu blândeţe l-a sfătuit să lase pe femeia cea luată fără lege şi să se întoarcă la soţia sa cea după lege. Boierul moldovean a mers şi s-a plâns domnitorului Radu, căutând să-l întărâte a izgoni pe Sfântul din Ţara Românească. Atunci Sf. Nifon, netemându-se de ameninţări, s-a dus la domnitor şi i-a arătat că nu se cade să defaime cele rânduite de dumnezeieştile canoane. Dar domnitorul, lăsând la o parte evlavia ce arătase mai înainte, s-a pornit cu sălbăticie împotriva Sf. Nifon, învinuindu-l că a călcat predaniile şi rânduielile ţării şi poruncindu-i să plece din Ţara Românească. Atunci Sf. Nifon a mers la biserică, unde a poruncit să se strângă tot poporul, pe care învăţându-l îndestul, s-a îmbrăcat în veşmintele arhiereşti şi a afurisit atât pe boierul moldovean cel fără de lege, cât şi pe cei ce îl ajutaseră la săvârşirea acelei fărădelegi. Apoi, a proorocit câte aveau să se întâmple Ţării Româneşti şi cum au să moară de moarte rea şi domnitorul Radu şi boierul moldovean, sfârşindu-se în fărădelegea lor. După aceea aşezând veşmintele arhiereşti pe Sfânta Masă, a ieşit din biserică şi s-a dus la marginea unui sat, unde un fiu duhovnicesc al său, Neagoe Basarab, din neamul Craioveştilor, l-a găzduit pe patriarh într-o casă retrasă de pe o moşie mai îndepărtată a lui, îngrijindu-se ca nimic să nu-i lipsească. Iar în anul 1505, Sf. Nifon a părăsit definitiv Ţara Românească din cauza neînţelegerii cu domnitorul Radu cel Mare şi s-a întors la Mănăstirea Dionisiu, unde s-a şi sfârşit din această viaţă, în ziua de 11 august 1508, la vârsta de 90 de ani.

Neagoe Basarab l-a readus pe Sf. Nifon în Ţara Românească

Ajungând domnitor, Neagoe Basarab, a trimis în Sf. Munte Athos o delegaţie ca să aducă în Ţara Românească moaştele Sf. Nifon, „ca să curăţească greşeala lui Radu şi a altora, care făcuse rău sfinţiei sale”. Dezgropând trupul Sf. Nifon, delegaţia trimisă de Neagoe Basarab, împreună cu câţiva călugări din Mănăstirea Dionisiu, l-au adus cu alai mare în Ţara Românească, la Mănăstirea Dealu, şi l-au aşezat deasupra mormântului domnitorului Radu cel Mare. În tot timpul nopţii s-au făcut rugăciuni pentru iertarea păcatelor domnitorului Radu; iar la revărsatul zorilor, lui Neagoe Basarab, care era părtaş la rugăciune, i s-a vestit în vedenie iertarea lui Radu Vodă. După ce au fost ţinute mai multe zile pentru închinarea poporului, moaştele Sf. Nifon au fost aşezate în raclă de argint poleit cu aur şi înfrumuseţat cu pietre scumpe şi înapoiate Mănăstirii Dionisiu. Călugării de la Mănăstirea Dionisiu au dăruit cu bucurie lui Neagoe Basarab capul şi o mână din moaştele Sf. Nifon, care au fost aşezate în Mănăstirea Curtea de Argeş, zidită de Neagoe Basarab.

Sf. Nifon este alcătuitorul rugăciunii de dezlegare care se citeşte la Slujba Înmormântării.

Să avem rugăciunile lui!

I.G.

Părintele Dionisie de la Colciu

Despre CÂNTARE, TIPIC și STAREA LĂUNTRICĂ *potrivită slujirii bisericești* (3)

Cântarea bisericească este o jertfă cuvântătoare și cântătoare, adică o lucrare omenească pe care putem să o aducem lui Dumnezeu ca expresie a dorinței de a-L chema, de a-L cunoaște și de a-L lăuda. Altfel spus, ea exprimă căutarea voii lui Dumnezeu, iar această tindere a omului către Ziditorul său este cât se poate de firească, deoarece a fost sădită în el chiar de către Dumnezeu. De aceea, după cum am văzut și în episoadele anterioare, **lui Dumnezeu nu-i putem aduce orice**, nu putem veni înaintea Lui cu surogate, pentru că atunci ne asemănăm lui Cain, punând de-o parte „fruntea roadelor" pentru noi, și în loc sa-L căutăm autentic pe Domnul, ne căutăm, de fapt, pe noi.

„Starețul Dionisie: — Vedeți acuma, în țară, după cum aud, prea puțin se întrebuințează muzica bizantină și lipsa asta tare ne îndepărtează de adevăr, că doară ***cântările de biserică de aceea se cântă, ca să ne putem smeri, ca să ne putem apropia de adevăr****. Muzica asta corală și astealalte, sunt făcute așa, după timpurile de față, nu după harul Sfântului Duh.*

Închinătorul: — După anii '50, s-au deteriorat lucrurile. Bine, și înainte începuse să se strice. Au început prima dată să se renunțe la scări, să le facă după pian, că au zis că sunt grele...

Starețul Dionisie: — Nu-s grele. E grea știința ta, cum să spun, lucrarea ispititorului îți aduce în mintea și-n cugetul tău că-s grele scările. Ispititorul se amestecă, să te depărteze de la adevăr.

Din cauza educației de tip apusean și veritabilului bombardament mediatic, auzul multor credincioși ortodocși s-a familiarizat mai mult cu un melos și o sintaxă muzicală influențate de tradiția muzicală tonală, omofonă (sau polifonică) a Apusului. Psaltichia, cu tot ce ține de ea: emisie vocală, intonație, sintaxă muzicală, topică poetică, ethos, etc., este percepută ca străină, rece și austeră. Este, desigur, vorba de o confuzie datorată, în parte, **lipsei de cunoaștere și de înțelegere a propriei Tradiții, precum și lipsei unei educații bisericești adecvate**. Este însă și simptomul stării de confuzie duhovnicească între har și emoție, între transfigurat și trupesc (în sens carnal). Cântările armonice, precum și tablourile cu subiect religios, pot să atingă niște trepte înalte în ceea ce privește emoția, introspecția psihologică, dar sunt incapabile să exprime sensurile transfiguratoare ale cultului Bisericii.

Aflată pe cu totul alte coordonate, cântarea bisericească tradițională e o sinteză a experiențelor duhovnicești și corespunde vieții de rugăciune.

Născându-se din rugăciune, contribuie la nașterea rugăciunii, trezind în om dumnezeiescul dor.

Nu e austeră, ci ascetică, sfințită și sfințitoare, întocmai ca icoana. Născându-se din Cuvânt și lucrând cu cuvinte, ritmuri și sunete, icoana poetico-muzicală, duhovnicească fiind, „vorbește" și „cântă" doar pe „limba" duhului, nu și pe cea a sentimentului. **Se adresează cu predilecție inimii, omului lăuntric, mai degrabă decât părții emoționale. E liturgică, nu teatrală.** Îndeamnă la pocăință, nu la simple regrete pline de visare pentru păcate trecute sau prezente. Poate de aceea devine foarte inconfortabilă pentru cei ce vor doar să-și îndulcească estetic auzul, fără să se angajeze în lupta cu patimile sau pentru cei ce văd în ea doar o „podoabă demodată" a Bisericii.

Trebuie spus aici că există și pericolul „căderii de-a dreapta". Mai precis, sunt și alte extreme în care se poate cădea ușor și pe care Starețul nu ezita să le sancționeze, uneori cu cuvinte destul de dure. Există **riscul real al narcisismului sau vedetismului artistic**, fie el cultivat sau necultivat din punct de vedere stilistic. Artistul poate confunda arta liturgică cu o manieră de lucru, cu un stil, neglijând să-și asume și conținutul duhovnicesc al acesteia. Astfel, chiar și cântarea bisericească poate deveni o formă fără fond. Deși cea mai în măsură să exprime rugăciunea, ea nu devine rugăciune în mod automat. În cazul narcisismului artistic necultivat, crește interesul pentru partea decorativă, sărăcind intensa viață lăuntrică, iar evlavia e ușor confundată cu sentimentalismul dulceag. În cazul celui cultivat, preocuparea excesivă cu stilul, fie el și „bizantin", poate efectiv deturna scopul liturgic al artei bisericești către un stil manierist sau către un demers steril. Scopul artei bisericești tradiționale rămâne însă acela de a îndemna spre pocăință, de a ajuta omul să înțeleagă adevărul de credință și a-i pregăti duhul să perceapă frumusețea cea nepieritoare.

Ca anticipare pentru episodul următor, care se va referi la tipic și la cum trebuie să ne înfățișăm înaintea Dom-nului în timpul Sfintelor Slujbe, redăm o mărturie a Părintelui Nicodim Aghiopavlitul despre Părintele Dionisie, din timpul unei Privegheri:

„După închinarea la sfintele icoane, când s-a intrat pentru priveghere, s-a așezat cu multă liniște în partea stângă. Ochii mei urmăreau fiecare mișcare a lui. Când a venit rândul său, i-a dat cel cu rânduiala Slujbei să cânte stihul corespunzător de la anixandarele Vecerniei. Avea o voce foarte frumoasă, melodioasă și pătrunzătoare. A cântat stihul dintr-o carte de muzică în limba greacă, fără nicio dificultate nici în redare, nici în pronunție. S-a întors cuviincios în strana lui. A stat în picioare în timpul privegherii, iar, când s-a ajuns la slujba Utreniei la cântarea Polieleului, i-a dat tipicarul să spună stihurile care urmau după primele. Aceeași ***poziție cuviincioasă, aceeași voce melodioasă și pătrunzătoare****. Mistagogie reală."* (va urma)

Monahia Teofana

„În Maica Domnului avem în Cer o inimă de mamă.
Pr. D. Stăniloae

Gânduri despre MAICA VIEȚII

Cu adevărat, de când Domnul nostru Iisus Hristos Și-a asumat, (în momentul Întrupării, prin zămislirea de la Buna Vestire) firea noastră omenească cu toate ale sale, în afară de păcat, - și mai cu seamă de când Domnul S-a înălțat cu trupul luat din sângiurile Maicii Domnului, la Cer, **- firea omenească a fost cinstită cu „șederea de-a dreapta Tătălui"**. De aceea, Domnul Hristos ne va judeca pe fiecare în parte, *comparând măsura la care vom fi găsiți în momentul adormirii noastre trupești, cu măsura de îndumnezeire la care a ajuns El ca om*. Cu alte cuvinte, **Domnul se va uita la chipul nostru *ca într-o oglindă*, căutând să Se recunoască pe Sine în noi**. Dacă Se va recunoaște pe Sine în noi, atunci înseamnă că noi am străbătut cu folos „calea cea strâmtă și cu chinuri" a acestei vieți și am ajuns de „la chip", la asemănarea după har cu El. Dar pentru ca toate acestea să se întâmple, Domnul a trebuit să ia trup dintr-o Fecioară, o Fecioară **NU** predestinată de mai înainte pentru această mare cinste și misiune (aceea de a fi Mama după trup a Fiului lui Dumnezeu-Chipul Tatălui Ceresc!), ci o Fecioară cu o prăpastie de smerenie în suflet, care prin nevoințe S-a făcut vrednică acestei misiuni.

Părintele Profesor Dumitru Stăniloae, cel mai mare teolog al secolului XX, mărturisea că **„în Maica Domnului avem în Cer o inimă de mamă."** Astfel se realizează între noi și Maica Domnului o ***înrudire*** după har. Este cunoscut faptul că Sfântul Serafim de Sarov în timp ce era grav bolnav a fost vizitat de Maica Domnului. Redându-i sănătatea aproape instantaneu, Maica Domnului a spus Sfinților Apostoli care o însoțeau cum că *„Acesta (Sfântul Serafim) este din neamul nostru"*, adică din neamul celor credincioși. Domnul în timpul în care Maica Domnului a avut grijă de El așa cum toate mamele o fac cu pruncii lor, Domnul deci, a simțit iubirea și afecțiunea omenească la cel mai înalt nivel, manifestată față de Persoana Lui: *„În persoana ei (a Maicii Domnului) a simțit și simte Iisus la maximum iubirea omenească față de El, și în afecțiunea Lui față de ea se include o afecțiune față de om în general... Ea e darul cel mai de preț făcut lui Dumnezeu de către umanitate."* (pr. Stăniloae) Rugăciunile Ei sunt mai puternice și mai ascultate de Fiul Ei, față de cele ale Sfinților. Ea nu este co-mântuitoare, căci doar Domnul Hristos poate mântui un suflet. Cu toate acestea, Biserica: „necontenit repetă refrenul: *„Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi"* (soson imas). Niciodată nu i se spune însă „Miluiește-ne pe noi" (eleison imas). Prin această expresie, adresată numai lui Dumnezeu, se afirmă credința că noi depindem întru totul de mila lui Dumnezeu. „**Mântuiește-ne**" adresat Maicii Domnului nu are sensul de mântuire, ca operă înfăptuită de Hristos, ci de **„scăpare"** sau **„izvăvire"** din diferite greutăți, necazuri, primejdii, ispite, care însă au și ele o legătură cu mântuirea.

Înrudirea noastră la nivel duhovnicesc (!) cu Maica Domnului se înfăptuiește ca urmare a împărtășirii noastre euharistice cu Trupul și Sângele Domnului. Sfântul Iosif Isihastul avea să afirme următoarele: *„Când se săvârșește Dumnezeiasca Mistagogie (Liturghie), dulcea noastră Măicuță își dă Pruncul ca să fie jertfit pentru noi. Și când noi ne împărtășim, învrednicindu-ne prin postul de mai înainte, prin privegheri de bunăvoie, prin rugăciunea cea cu inimă străpunsă, mâncăm Trupul și Sângele lui Iisus, Acela pe care L-a luat din sângele preacurat al Preasfintei. De asemenea,* ***Trupul Domnului mâncând, bem neîncetat laptele Preasfintei.*** *Și atunci ce se întâmplă cu noi?* ***Devenim copii adevărați ai Preasfintei și frați ai lui Hristos*** *și, după har, fii și copii ai lui Dumnezeu. Și atunci când noi, în mod negrăit, Îl avem înăuntrul nostru, în sufletul și în trupul nostru fără de ființă – deoarece este împreună cu Tatăl nedespărțit – și pe Tatăl Îl avem împreună, și pe Duhul Sfânt. Aceasta este înrudirea cea mai presus de fire, pe care am primit-o din Preasfânta și dulcea noastă Măicuță. Vedeți de ce daruri ne-a învrednicit dulcea noastră Măicuță? Vedeți cât suntem de îndatorați să o iubim?"*

Din punct de vedere a virtuților, trebuie să ne asemănăm cu Maica Domnului, ca singura care și-a păstrat atât fecioria trupului, dar mai cu seamă fecioria sufletului, iar această asemănare o dobândim prin efort personal și prin ajutorul Ei. În acest sens, îndemnul Sfântului Iosif Isihastul (Spileotul) este grăitor: *„Înfășați-vă preum pruncii în veșmântul Măicuței noastre și umpleți-vă de curăție din dumnezeiescul și fecioreInicul trup. Luați mireasmă de la Ea.* ***Altceva nu am văzut care să placă atât de mult Maicii Domnului, precum neprihănirea.*** *Și, dacă vreunul dintre noi vrea să dobândească multa Ei iubire, să se îngrijească să se curățească și neîncetat o va ține la sânul ei și îi va dărui toate cele cerești."* Să dobândim dar, această asemănare cu folosințele (ajutorul) Ei !

I.M.